

17. 2. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pracovní úraz zase trochu jinak - vyhláška č. 125/1993 Sb. je cca 30 letech v rozporu se zákonem

V dubnu 2017 se stal v jedné provozovně v ČR pracovní úraz. Řidič vysokozdvizného vozíku v tovární hale zranil jiného zaměstnance. Policie věc šetřila a obvinila řidiče z těžkého ublížení na zdraví. Okresní soud ve Strakonících řidiče odsoudil, k odvolání řidiče Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudek soudu I. stupně zrušil a trestní stíhání podmíněčně zastavil dle § 307 trestního řádu. Následně soud konstatoval, že se řidič osvědčil a nastaly účinky zastavení trestního stíhání dle § 308 trestního řádu.

Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group z titulu pojištění zaměstnavatele za pracovní úrazy vynaložila na plnění cca 400.000, - Kč. Plnění poškozenému zaměstnanci z důvodu spoluzavinění krátila o 15 %. Následně požadovala pojišťovna po zaměstnavateli postih ve výši 10 %, cca 40.000, - Kč, dle § 10, odst. 2 vyhlášky č. [125/1993](#) Sb. Zaměstnavatel platbu odmítl, pojišťovna podala v květnu 2021 žalobu k Okresnímu soudu v Tachově. Okresní soud v Tachově žalobě vyhověl, plnění pojišťovně přiznal. Následně zaměstnavatel podal odvolání a odvolacímu soudu předložil čtyři důvody, pro které by měl žalobu zamítnout, a použil tuto argumentaci:

a)

Předmětné trestní řízení nebylo ukončeno pravomocným odsouzením řidiče, který pracovní úraz údajně zavinil, ale pravomocným zastavením trestního stíhání. O tom, zda trestný čin byl či nebyl spáchán, může rozhodnout jen soud v trestním řízení. Podle názoru žalované soud porušil ustanovení § 136 o.s.ř. tím, že ačkoli zde není pravomocný rozsudek v trestní věci, sám dovodil, že řidič trestný čin v dubnu 2017 spáchal, případně že úraz druhého zaměstnance zavinil. Je pravda, že § 307 trestního řádu jako podmínku podmíněného zastavení trestního stíhání stanoví to, aby se obviněný k činu doznal. Žalovaná setrvává na stanovisku, že u žaloby pojišťovny podle vyhlášky č. [125/1993](#) Sb. nelze při podmíněčném zastavení trestního stíhání dovozovat, že ta která osoba čin spáchala a je za něj odpovědná, byť ne trestněprávně. Žalovaná soudí, že na podmíněčné zastavení by mělo být spíše nahlíženo jako na mezitímní rozsudek, jak uvedeno v komentáři Jelínek, J., a kol.: Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 7. vydání. Praha. Leges 2017, 1312 s, a to na str. 1138.

b)

Samotná vyhláška č. [125/1993](#) Sb. byla vydána na základě zmocnění v § 205d, v odstavci 7 zákona č. [65/1965](#) Sb., kde se stanoví: „Bližší podmínky a sazby pojistného stanoví vyhláškou ministerstvo financí České republiky.“ Podle názoru žalované ministerstvo financí, resp. tehdejší ministr financí Ing. I. Kočárník CSc., překročilo zákonem vymezený rozsah oprávnění, když pod pojmem „bližší podmínky“ se široce rozkročilo a přisvojilo si stanovit nová práva a povinnosti – a to postízní právo, byť finančně omezené v § 10, odst. 2. Na tom dle názoru žalované nic nemění ani to, že legalnost předmětné vyhlášky po zrušení starého zákoníku práce se odvíjí od ustanovení § 365, odst. 1 zákona č. [262/2006](#) Sb. Již během řízení v I. stupni žalovaná navrhovala, aby soud uvážil, zda nárok dle § 10

předmětné vyhlášky je vůbec legální, zda toto ustanovení není v rozporu se zákonem a ústavou.

c)

Žalobkyně argumentuje tak, že postižní právo pojišťovny je nově vzniklým právem po provedené úhradě. Je třeba uvážit, který okamžik je rozhodný pro limit daný v § 10, odst. 2 předmětné vyhlášky. Nelze připustit, že pojišťovna může poskytnout plnění třeba i po dvaceti letech a po dvaceti letech ji vznikne znovu a znovu nové postižní právo. Při odškodnění pracovních úrazů dorovnáním průměrného výdělku to vůbec není nepředstavitelná praxe. Je ale nepředstavitelné, aby zaměstnavatel cca 20 let po porušení pracovněprávních předpisů požadoval po často již bývalém zaměstnanci nějaké odškodnění. Pokud tedy pojišťovna nemá žádný limit, do kdy může plnění poskytnout, tedy nemá žádný časový limit, kdy ji vznikne postižní právo, pak by měl soud respektovat limit daný v § 10, odst. 2 předmětné vyhlášky. Tím limitem je částka, kterou může zaměstnavatel po svém zaměstnanci požadovat. § 10, odst. 2 předmětné vyhlášky má i další omezení, že se musí jednat o nárok podle pracovněprávních předpisů.

Pracovní úraz se stal v dubnu 2017, žaloba vůči zaměstnavateli byla podána až v květnu 2021, tedy více jak po čtyřech letech. Zákoník práce nestanoví, jako např. v § 271t, že se právo zaměstnavatele na uplatnění částky požadované v důsledku využití postižního práva nepromlčuje či jinak nestanoví, je třeba dle názoru žalované podle § 4 zákoníku práce postupovat dle obecných ustanovení občanského zákoníku. Podle názoru žalované podle § 620 občanského zákoníku platí, že okolnosti rozhodné pro počátek běhu promlčecí lhůty u práva na náhradu škody zahrnují vědomost o škodě a osobě povinné k její náhradě. Zaměstnavatel musí vzít v úvahu, že úraz se stal v dubnu 2017 a tedy nejpozději v dubnu 2020 byl nárok zaměstnavatele vůči zaměstnanci promlčen. Zaměstnavatel může po odpovědném pracovníkovi uplatnit náhradu škody jen a jen podle zákoníku práce. V den, kdy zaměstnavatel obdržel předžalobní výzvu, již nemohl vůči řidiči uplatňovat žádný nárok, tedy výše je nulová a ani pojišťovna nemůže požadovat více než 0,00 Kč. § 10, odst. 2 předmětné vyhlášky nepoužívá minulý čas pro určení částky, kdy někdy v minulosti mohl zaměstnavatel po zaměstnanci nějakou částku uplatněnou později v postižním právu požadovat.

Vyhláška č. [125/1993](#) Sb. nezakládá nějaké nové právo pro zaměstnavatele vůči zaměstnanci, tedy ani nárok zaměstnavatele, aby částku v postižním rozhodnutí „přefakturoval“ zaměstnanci. Zaměstnavatel může po odpovědném pracovníkovi uplatnit náhradu škody jen a jen podle zákoníku práce. V den, kdy žalobkyně zaslala předžalobní výzvu, již zaměstnavatel nemohl vůči řidiči uplatňovat žádný nárok, tedy výše je nulová a ani pojišťovna nemůže požadovat více než 0,00 Kč.

Žalovaná vychází z aktuálního komentáře k § 2917 občanského zákoníku (Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2019), str. 3042, kde se dovozuje, že toto ustanovení u pracovněprávních vztahů nelze použít a že je třeba postupovat podle § 250 zákoníku práce.

d)

Soud by měl uvážit námitku promlčení žalovaného nároku s odkazem na § 626 občanského zákoníku, který stanoví: „U práva na pojistné plnění počne promlčecí lhůta běžet za jeden rok od pojistné události. To platí i v případě, kdy poškozenému vzniklo přímé právo na pojistné plnění vůči pojistiteli, nebo v případě, kdy pojištěný uplatňuje vůči pojistiteli úhradu toho, co poškozenému poskytl při plnění povinnosti nahradit škodu nebo jinou újmu.“

Pokud dle tohoto ustanovení začala běžet promlčecí doba v dubnu 2018, tedy rok po úrazu, pak tříletá promlčecí doba uplynula v dubnu 2021 a žaloba podaná v květnu 2021 byla podána po uplynutí promlčecí doby.

Závěr:

Krajský soud v Plzni jako soud odvolací přijal argumentaci žalované ad b) a původní rozsudek změnil tak, že žalobu rozsudkem ze dne 16.12. 2021 zamítl. Spisová značka 14 Co 189/2021.

Argumentace odvolacího soudu v odůvodnění rozsudku je stručná, avšak jasná a jednoznačná:

„V mezích zákona“ znamená, že vyhláška nemůže stanovit práva a povinnosti, která zmocňující zákon nijak nepředvídá. Právě to však sporné ustanovení činí. Zákonná úprava pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání totiž žádný postízní nárok pojišťovny a odpovídající povinnost zaměstnavatele nestanoví a takový nárok nelze považovat za pouhou „bližší podmínku“ pojištění.

Sporné podzákonné ustanovení je tedy v rozporu se zákonem, a proto se jím nelze řídit a nelze na něm založit nárok žalobkyně. Protože jej nelze založit ani na žádném ustanovení zákona, je žaloba nedůvodná. Odvolací soud tudíž napadený rozsudek změnil a žalobu zamítl.“

Bude třeba vyčkat, zda i jiní zaměstnavatelé případně neuznají postízní právo pojišťovny a věc tak bude předložena jiným krajským soudům a následně Nejvyššímu soudu ČR, případně, zda ministr financí neuváží sám novelizaci vyhlášky č. [125/1993](#) Sb.

JUDr. Karel Trojan,
advokát

[JUDr. Karel Trojan, CSc., advokát](#)

Na Žertvách 2230/42
180 00 Praha 8
e-mail: ak@aktrojan.cz
telefon 777 2230 42

Rozsudky jsou k dispozici >>> [zde](#) a >>> [zde](#).

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)